

Voltant pel Parc

de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Medi Natural

ADENC

Associació per la Defensa
i l'Estudi de la Natura

**Camí vell
de Terrassa a Vacarisses**

Opinió

Entrevista a:

Sr. Ramon Arribas
Regidor de Medi Ambient
i Sostenibilitat de
l'Ajuntament de Terrassa

Activitats al parc

**Activitats d'educació
ambiental al parc**

Racones del Parc

**Fauna i Flora
El camí Ral**

Alguns dels informes elaborats pel servei de Parc de la Diputació recullen l'aparició en diferents punts de plàstics, restes de runes i vehicles abandonats. Els nostres espais naturals protegits ja reben un volum important d'usuaris que en fan ús i els gaudeixen; això representa un nivell de pressió sobre el medi que ha de garantir un cert equilibri amb els criteris de sostenibilitat amb l'objectiu de preservar aquests espais en les millors condicions possibles, de manera que l'oci i el lleure no els malmetin i sempre que siguem capaços de garantir aquests equilibris raonables. El fet que algunes persones deixin restes de deixalles d'envasos, o portin i abandonin restes de runes i vehicles, a més de ser comportament incívic i poc respectuós amb el medi, comporta un risc i en algun cas un impacte que va més enllà, ja que pot provocar l'augment de riscos d'incendi i de contaminació en aquests espais, on els riscos ambientals ja són molt alts com a resultat de la pressió urbana i l'ocupació irracional del territori. A més, són comportaments denunciabils i sense sentit, sobretot quan els municipis disposen de serveis per a afrontar aquestes situacions, ja sigui de retirada i recollida de vehicles abandonats com de servei de deixalleries per a la recollida de restes de runes i altres residus similars. El medi natural no pot ser el lloc on abandonem les coses d'una forma irresponsable, i cal actuar de forma contundent davant d'aquests comportaments. L'educació i la conscienciació han de ser els instruments bàsics de prevenció, però han d'anar acompanyats d'una actuació decidida que sancioni sense dubtes a aquells que posen en risc el nostre medi natural protegit.

ADENC Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura

L'ADENC desenvolupa activitats de defensa i d'estudi de la natura. Entre les activitats encaminades a defensar la natura, l'ADENC ha iniciat nombroses campanyes en què, mitjançant sessions informatives, alegacions, manifestacions i reunions amb les diferents administracions implicades, ha vetllat per la prevenció dels espais naturals de la plana i de les serralades vallesanes. Entre aquestes campanyes es pot destacar el paper actiu que des de la seva fundació l'any 1982, l'ADENC ha tingut en la protecció dels valors ambientals del Parc Natural de St. Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac. Durant aquests anys l'ADENC ha fet

diverses campanyes de denúncia i també ha col·laborat activament en la definició de diversos aspectes de gestió del Parc. Per altra banda, l'ADENC porta a terme nombroses activitats per a conèixer el medi natural que ens envolta. Entre aquestes activitats es poden destacar els cursos per a conèixer les plantes, els ocells, la geologia, els bolets, els insectes, els astres, etc., que es fan cada any, així com diversos cicles de sortides i excursions que permeten conèixer millor els nostres espais naturals i la riquesa d'éssers vius que hi podem trobar. Per la seva proximitat, la seva riquesa biològica i la seva bellesa paisatgística, el Parc de St. Llorenç és sovint l'escenari d'aquestes sortides. Aquestes activitats que es realitzen són obertes a tothom i en la majoria dels casos van dirigides a la gent que s'inicia en el coneixement de la natura. En l'actualitat aquesta associació compta amb la xifra de 950 socis.

ADENC
Associació per la Defensa
i l'Estudi de la Natura

ADENC, c. St. Isidre, s/n · 08208 Sabadell ·
tel.: 93 717 18 87 · fax: 93 717 19 63

Crèdits

Redacció:
Centre de Documentació i Educació Ambiental

Col·labora:
Diputació de Barcelona Àrea d'espais naturals

Edita:
Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de
l'Ajuntament de Terrassa

Disseny i maquetació:
Nexe Disseny Gràfic

Fotografies:
Jordi Canyameres, arxiu CDEA.

Impressió:
Impremta Dit i Fet

Han col·laborat en la redacció d'aquest número:

Ramon Arribas (Regidor de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa) · Salvador Pérez (Cap responsable del CDEA) · Anna M. López (Tècnica del CDEA) · Susanna Carmona (Periodista) · ADENC · Personal del Parc i Consell Municipal de Medi Ambient

Ajuntament de Terrassa

Medi Ambient i Sostenibilitat

Centre de Documentació
i Educació Ambiental

Diputació de Barcelona
Àrea d'Espais Naturals

Impres sobre paper reciclat

Àrea d'Esplai del Torrent de l'Escaiola

Servei de bar-cafeteria
Lloguer de barbacoes, taules, graelles
i venda de llenya.

Obert:

Dissabtes, diumenges i festius
de febrer a desembre
ctra. de Terrassa a Navarclés, km 7,800
tel.: 93 743 54 54

Camí vell de Terrassa a Vacarisses

Camí de ferradura que va nèixer per unir
Terrassa amb el castell de Vacarisses i
l'església parroquial de Sant Pere i Sant Feliu
(Vacarisses). Originàriament formava part de
la via romana que enllaçava Terrassa (Egara)
amb Manresa (Minorisa).

Al Centre de Documentació del Parc Natural
(Cisterna, 39 baixos Terrassa) es disposa de
mapes d'informació.

Novetats bibliogràfiques al CDEA

Memòria 2002. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt.

Diputació de Barcelona. Barcelona novembre de 2003. 143 p.

Memòria d'activitats de gestió del Parc Natural de St. Llorenç del Munt i l'Obac, corresponent a l'any 2002. Els apartats principals són: dades generals, àmbit geogràfic i gestió del Parc; documents de planificació i gestió del Parc; mitjans i recursos i principals activitats realitzades.

La vida rural a Catalunya.

Llorenç Ferrer. Barcelona Angle Editorial 2002, 220 p.

Llibre que gràcies a un gran recull fotogràfic ens mostra quina ha estat la vida rural a Catalunya, des de tots els àmbits, com ara la vivenda, la família, el treball al camp, la transhumància, l'explotació dels recursos dels boscos i els horts, així com els mercats i fires i la vida de cada dia.

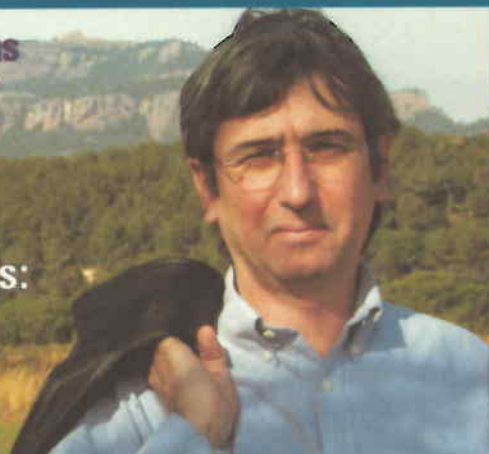
Fe d'errates: A l'últim número vàrem fer referència al Centre d'Interpretació de Mura i volem modificar l'horari i els telèfons apareguts, ja que eren incorrectes.

L'horari és de 10 a 14 i de 16 a 19 h tots els dies i els telèfons són: 93 831 83 75 i 93 831 60 10.

Entrevista a Ramon ArribasRegidor de Medi Ambient i Sostenibilitat
de l'Ajuntament de Terrassa

**"Els parcs no són
només valors naturals:
són valors culturals,
d'identitat, són
sentiments"**

Parla'ns sobre el nou model de gestió de residus urbans

La implantació de recollida selectiva anava endarrerida, Can Cardús està saturat i el marc normatiu aprovat pel Parlament de Catalunya obligava a prendre la decisió. A Terrassa no hem volgut únicament implantar una taxa, sinó fer un model de residus compromès amb la idea de fer una ciutat sostenible. La sostenibilitat té molts vèrtexs i, des de Medi Ambient, la teoria de l'ecosistema l'hem de tenir molt present. Una ciutat ho és tot. Les escombraries tenen molt a veure amb la cultura i a l'inrevés.

Aquest model potencia la moderació en els residus. El 2004 podríem tenir implantada la recollida selectiva a tota la ciutat. També diferència entre residents i comerços. A la llarga hem de treure tots els contenidors de la ciutat i fer un "porta a porta", així com introduir la "Deixalleria Mòbil", que permetrà fer recollida d'elements que la gent no sabia com gestionar. La proposta d'educació, sensibilització i comunicació és forta. Hem aconseguit que el 2% dels recursos de la taxa estiguin destinats a aquests programes que han d'ajudar als bons hàbits. Hem de fer reciclatge, però el que hem de fer també és educar sobre la minimització. La taxa de gestió de residus cobreix el 70% del servei i contempla bonificacions per bons comportaments mediambientals i excepció d'escombraries per als que no arriben al salari mínim interprofessional. Hi haurà moltes accions perquè estem en una societat molt generadora de residus i l'estratègia passa per tenir més sinèrgies amb la ciutadania. Aquest model s'ha fet amb un alt nivell de participació, amb assemblees a molts districtes i barris, perquè en definitiva, si no impliquem la gent, aquest model no es pot implantar.

Què opines de la delimitació territorial del Parc Natural i sobre les possibilitats del seu creixement.

Amb l'aprovació del POUM, l'àrea d'ampliació del Parc ha arribat pràcticament fins la ciutat. Aquesta és una notícia que, per a la majoria de la gent que aposta perquè Terrassa faci del Parc el seu principal actiu, és important. Ha arribat tard, però jo n'estic molt satisfet. Tenim, però, elements no tancats, com el Quart Cinturó. Jo crec que és una agressió molt forta cap al territori i entra en contradicció amb la idea d'una ciutat del segle XXI que incorpora medi urbà i rural com una sola cosa.

L'estratègia ha de potenciar el manteniment, la preservació d'aquests espais naturals. Hi ha poques ciutats al món que tinguin un entorn natural accessible a deu minuts. Caminant i, en aquest sentit, Terrassa està en una situació privilegiada en el context metropolità. Però això vol dir que tot no hi cap, i el Quart Cinturó és un element que trenca molt aquesta idea. Els quatre propers anys són decisius per mantenir un espai natural i sòc positiu, ja que, per primera vegada, les tesis que fan una lectura diferent dels mitjans de transport han guanyat pes, i sembla que aquesta és l'aposta del Govern de la Generalitat de Catalunya.

Què en penses de l'actual política de gestió del Parc Natural? Existeix un equilibri entre la conservació dels espais naturals i el seu manteniment?

És un tema complex, i més quan el debat tracta dels incendis, perquè el context de la discussió es fa més amb el ventre que no amb el cap. Els parcs no són només valors naturals: són valors culturals, d'identitat, són sentiments. Sant Llorenç, per molta gent de Terrassa, és molt més, i aquest és un valor que costa racionalitzar. La gestió s'ha de basar en escoltar molt la gent i en un consens de les diferents realitats que hi ha al Parc. Terrassa vol que el Parc sigui, sobretot, un espai natural, amb un alt nivell de prevenció. Això vol dir poca intervenció i molta alhora, ja que hem de pensar molt de quina manera ho preservem. Hem d'intervenir perquè no hi hagi incendis, perquè la seva difusió i popularització no sigui l'element que ens fa perdre el Parc. És evident que hem de posar més límits, perquè el Parc és un sistema de desequilibri fàcil. El tema dels incendis va manifestar alguns problemes de gestió, però tampoc em sembla bé que ara se les carreguin els conservacionistes i els ecologistes. S'ha d'intervenir molt, perquè no haguem d'intervenir. Però la solució no és fer una quadrícula i posar quatre carreteres encimentades perquè no hi hagi incendis. És un Parc Natural, no és el Parc Vallés. Cada cosa té el seu lloc.

Com es compaginen la divulgació amb l'equilibri de conservació i protecció del Parc Natural?

La proposta del Parc ha de ser múltiple i, d'alguna manera, hauríem de saber dirigir les pressions i adequar els seus recursos. En una ciutat com Terrassa, on abans no hi havia parcs urbans, lògicament la gent només tenia l'opció del Parc Natural: la ciutat era pràcticament una fàbrica. A mesura que les ciutats van oferint aquests espais, ja no té sentit fer segons quin tipus d'oferta al Parc Natural. Sant Llorenç té altres valors que no tenen els parcs urbans: el silenci, l'observació....

**Consell coordinador
Comissió consultiva**

El passat 17 de desembre de 2003 va tenir lloc a l'Ajuntament de Terrassa l'últim Consell Coordinador de l'any per a tractar de les accions desenvolupades en l'àmbit afectat per l'incendi forestal, per exposar el projecte al programa INTERREG III B MEDOCC per a la Vall d'Horta, informa de la gestió del 2003 i del programa del 2004, per parlar dels eixos bàsics del pla de prevenció d'incendis del parc natural, i també per presentar la Memòria editada el 2002.

La primera Comissió Consultiva del present any ha tingut lloc el dia 28 de gener a la Mata, on s'ha tractat de la situació de l'expedient administratiu del camí de Matarrodona, i s'ha donat compte de les actuacions desenvolupades en relació a la restauració de la zona cremada, i de les gestions efectuades al parc al llarg de l'any 2003, i s'ha presentat la proposta de programa per al 2004.

Vall d'Horta

Durant la tardor i hivern s'estan duent a terme treballs de neteja forestals dels boscos afectats per l'incendi, i ordenament de les restes vegetals cremades per tal d'afavorir la recuperació del medi natural. Paral·lelament s'estan estudiant diversos projectes de recuperació de l'ecosistema ripari de la Vall d'Horta.

Bassa de Mussarra

S'ha condicionat una nova bassa de prevenció d'incendis a la zona de la Mussarra amb una capacitat de 120.000 l d'aigua. La bassa ha estat concebuda amb la doble finalitat de ser un reservori d'aigua en cas d'incendi i paral·lelament augmentar els punts d'aigua per la fauna silvestre.

**Exposició:
30 anys de Parcs Naturals**

Aquesta exposició itinerant s'ha pogut visitar des del 11 de novembre al municipi de Mura. El 17 de gener va ser traslladada al municipi de St. Llorenç Savall on estarà oberta al públic fins el 15 de febrer.

Casa de l'Obac

A principi d'any es va obrir un nou període per a la concessió administrativa del Centre d'Interpretació de la Casa Nova de l'Obac, ubicada entre els termes municipals de Terrassa i Vacarisses. La presentació de sol·licituds finalitzarà el 15 de febrer i s'ha d'oferir un programa educatiu en relació amb el parc natural, així com d'altres activitats lúdiques i de restauració.

Matarrodona

A la masia de Matarrodona, ubicada al sector occidental del parc i propietat de la Diputació de Barcelona, s'han finalitzat les obres de millora de les cobertes així com del sistema de depuració de les aigües residuals.

Sequera

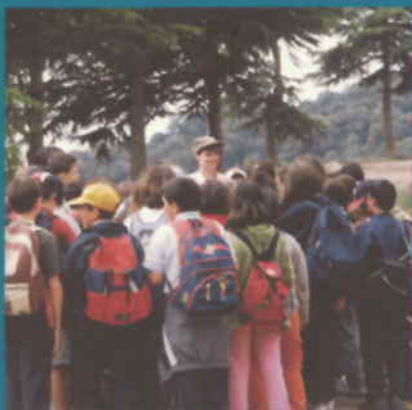
Al parc, aquest terme sovint va associat als mesos d'estiu, però aquest hivern s'està caracteritzant per una manca de pluviositat que s'ha de tenir en compte en les nostres activitats al bosc, especialment per a evitar situacions d'incendi que també es podrien donar durant aquests mesos més freds de l'any.

Activitats d'educació ambiental dins al parc

Activitat dins el Programa Integrat d'Educació Ambiental promogut per l'Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa. L'activitat és guiada, i els alumnes coneixen i estudien alguns dels hàbitats més típics de St. Llorenç del Munt i l'Obac, com són els replans humits i ombrívols o els pedregars assolats. Aprendre a descriure'ls després de mesurar diferents variables, com ara la situació, l'exposició al sol, les condicions ambientals i les característiques del terreny. D'altra banda, també s'estudien les comunitats de plantes que s'han adaptat millor a viure en cadascun dels hàbitats analitzats (l'alzinar i el farigolar) i s'identifiquen les diferents espècies vegetals i animals més característiques de cada comunitat. Com a complement de l'activitat, s'ofereix la projecció de l'audiovisual *La Megafada* al Centre Cultural de la Casa Nova de l'Obac, o al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt al Centre d'Interpretació del Coll d'Estenalles.

Activitat dirigida a alumnes d'Educació Primària i Secundària

- **Objectius:** Conèixer la diversitat natural del Parc i descobrir-lo.
- **Durada:** Mig dia.
- **Informació:** Centre de Documentació i Educació Ambiental (CDEA).

Zona de caça controlada

La temporada de caça del senglar dins el parc natural finalitzat el dia 21 de febrer, seguint el Pla Tècnic de Gestió Cinegètica aprovat pel Departament de Medi Ambient el setembre de 2003. S'han dut a terme divuit batudes de porc senglar en les quals han participat els caçadors de nou municipis que estan dins la Zona de Caça Controlada. Cal destacar el compliment de les normes establertes en el Pla Tècnic i la bona col·laboració dels caçadors amb el Pla de Seguiment de les poblacions de senglar que es va iniciar l'any 1998.

Fauna

Sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*)

Malgrat la gran variació en coloració i dibuixos de les sargantanes, aquesta espècie sovint és bruna i clara, en general no presenta tons verdosos ni dibuixos reticulars, el ventre es molt blanc.

És una espècie xeròfila (que viu en indrets secs) i activa, igual que altres saures, en les hores de més sol menys a l'estiu que defuig el calor més fort del migdia. A l'hivern baixa el seu metabolisme i resten inactives en caus o soterrades. La seva alimentació es basa en invertebrats, especialment insectes, però són poc selectius i capturen el que hi ha disponible de la mida adient.

L'aparellament és a finals d'hivern, podent haver dues o tres postes per estació, d'un a quatre ous per estació. Les cries es poden veure a mitjans d'estiu, amb una línia vertebral fosca i la cua verda.

Als Països Catalans es troba a quasi tot el territori continental, sovint en torres baixes o localitats soles de muntanya mitjana.

Podríem afirmar que és el rèptil més freqüent dins del parc, podent-lo trobar en tots els hàbitats (excepte cursos d'aigua), des de boscos tancats o brolles, fins a roquers o camps de conreu. És una espècie antropòfila i per tant fàcil d'observar en àrees rurals. Com la resta d'insectívors, les sargantanes juguen un important paper en l'ecosistema, essent un escalafó imprescindible en la cadena tròfica del medi natural, per un camió controlant les poblacions d'invertebrats per que no esdevinguin en una plaga en determinades condicions ambientals, i per l'altre essent presa d'espècies vertebrades d'alt valor ambiental com és l'àguila.

Flora

Arboç (*Arbutus unedo*)

L'arboç és una ericàcia que té les fulles el·líptiques amb el marge serrat, generalment el trobem com arbust, però en bones condicions ambientals es desenvolupa com a veritables arbres de més de 10 m d'alçada. El seu fruit es prou vistós, vermell, agrupat en ramell i de poc més de dos cm de diàmetre. Aquestes baies són comestibles, dolces un cop madures però poden causar més d'un mal de panxa ingerides en certa quantitat degut a l'arbutina, un alcaloide tòxic, d'aquí el seu nom llatí "unedo" que vol dir "només un". És freqüent veure'n de madurs i flors en el mateix arbre, degut que el fruit triga un any a madurar. El valor d'aquest fruit es força important per la fauna mediterrània, essent un recurs alimentari bàsic durant la tardor i l'hivern per molts ocells i mamífers que habiten en les màquies i boscos de la terra baixa mediterrània. La seva fusta és molt dura i d'alta densitat, característiques que l'han fet molt valorada per fer mànecs d'eines així com peces de màquines.

Al nostre parc, l'arboç es troba associat típicament a les comunitats vegetals de l'alzinar, però apareix també a les brolles calcícoles de romaní i d'estepa.

L'Arboç és una espècie protegida a totes les terres catalanes que es troben a l'Estat Francès i la seva recol·lecció està regulada. En el parc la seva explotació es minsa, tallant-se en algunes explotacions forestals per l'ús domèstic. És una espècie important per la fauna del massís de St. Llorenç i té un important paper en la regeneració de l'ecosistema cremat degut a la seva facilitat en rebrotar d'arrel en zones molt malmeses.

El camí Ral

Sortida: km 9,2 de la carretera de Terrassa a Navarries, un cop passat l'antic mas de la Barata.

Longitud: 14,7 km

Durada: 5 hores

Dificultat: Excursió llarga però agradable, per corriols i carenes amb pendents suaus.

L'itinerari és senyalitzat amb fites amb etiquetes destacades amb color blau.

Si estàs interessat en rebre aquest butlletí posa't en contacte amb el CDEA, C. Cisterna, 39 baixos 2º. 08221 Terrassa. tel.: 93 780 89 00. cdea@terrassa.org

Ajuntament de Terrassa

www.mediambient.terrassa.org